

(ข้อมูลจาก “คู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ” ที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ CG Thailand ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์)

องค์ประกอบ

คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 3 รายโดยทุกรายต้องเป็นกรรมการอิสระ ทั้งนี้จำนวนสมาชิกควรขึ้นอยู่กับขอบเขตและความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งโดยทั่วไป ตามมาตรฐานสากลจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบจะอยู่ระหว่าง 3-5 ราย

คุณสมบัติ

คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบแบ่งออกเป็นคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะ

1. คุณสมบัติทั่วไป: กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติเป็นกรรมการอิสระดังนี้

(ก) ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท ทั้งนี้ให้นับรวมการถือ หุ้น ของผู้ที่เกี่ยวข้องของกรรมการอิสระรายนั้น ๆ ด้วย

(ข) ไม่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการที่มีส่วนรวมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่ได้ เงินเดือนประจำ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อย ลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท เว้นแต่จะได้พ้นจากการมี ลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนเข้ารับตำแหน่ง ทั้งนี้ลักษณะต้องห้ามดังกล่าวไม่ รวมถึงกรณีที่กรรมการอิสระเคยเป็น ข้าราชการ หรือที่ปรึกษาของส่วนราชการซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น รายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท

(ค) ไม่เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย ใน ลักษณะที่เป็น บิดามารดา คู่สมรส พี่น้องและบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตรของผู้บริหารผู้ถือหุ้น รายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุม หรือบุคคลที่จะได้รับการเสนอให้เป็นผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจควบคุม ของบริษัทหรือบริษัทย่อย

(ง) ไม่มีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้น รายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท ในลักษณะที่อาจเป็นการขัดขวางการใช้วิจารณญาณ อย่างอิสระของตน รวมทั้งไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย หรือผู้มีอำนาจควบคุมของผู้ที่มี ความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มี อำนาจควบคุมของบริษัท เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อน เข้ารับตำแหน่ง

ความสัมพันธ์ทางธุรกิจข้างต้น รวมถึงการทารายการทางการค้าที่กระทำเป็นปกติ เพื่อประกอบ กิจการ การเช่าหรือให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ รายการเกี่ยวกับสินทรัพย์หรือบริการ หรือการให้หรือ รับความช่วยเหลือทางการเงิน ด้วยการรับหรือให้กู้ยืม ค่าประกัน การให้สินทรัพย์เป็น หลักประกันหนี้สิน รวมถึงพฤติกรรมอื่นที่ตนเองเดียวกัน ซึ่งเป็นผลให้บริษัทหรือ

คู่สัญญาามีภาระหนี้ที่ต้องชำระต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ตั้งแต่ร้อยละ 3 ของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิของ บริษัทหรือตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้การคำนวณภาระหนี้ ดังกล่าวให้เป็นไปตามวิธีการคำนวณมูลค่าของรายการที่เกี่ยวข้องกันตามประกาศ คณะกรรมการ กำกับตลาดทุนว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน โดยอนุโลม แต่ในการ พิจารณา ภาระหนี้ดังกล่าวให้นับรวมภาระหนี้ที่เกิดขึ้นในระหว่างหนึ่งปีก่อนวันที่มีความสัมพันธ์ ทางธุรกิจกับบุคคลเดียวกัน

(จ) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นราย ใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท และไม่เป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุม หรือหุ้นส่วน

ของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งมีผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้น รายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท สังกัดอยู่ เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าว มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนเข้ารับตำแหน่ง

(จ) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพใด ๆ ซึ่งรวมถึงการให้บริการเป็นที่ปรึกษา กฎหมาย หรือที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งได้รับค่าบริการเกินกว่า 2 ล้านบาทต่อปีจากบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท และไม่ เป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุม หรือหุ้นส่วนของผู้ให้บริการทางวิชาชีพนั้นด้วย เว้นแต่จะ ได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนเข้ารับตำแหน่ง

คำว่า "หุ้นส่วน" ตาม (จ) และ (ฉ) หมายความว่า บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานสอบ บัญชี หรือผู้ให้บริการทางวิชาชีพ ให้เป็นผู้ลงลายมือชื่อในรายงานการสอบบัญชีหรือรายงาน การให้บริการทางวิชาชีพ (แล้วแต่กรณี) ในนามของนิติบุคคลนั้น

ในกรณีที่บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการอิสระเป็นบุคคลที่มีหรือเคยมี ความสัมพันธ์ ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพเกินมูลค่าที่กำหนดตาม (ง) หรือ (ฉ) ข้างต้น คณะกรรมการบริษัทสามารถ พิจารณาผ่อนผันได้ หากคณะกรรมการบริษัทพิจารณา แล้วเห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่กระทบกับการแสดง ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการ อิสระดังกล่าว โดยบริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้ไว้ในแบบ 56-1 รายงานประจำปีและใน หนังสือแนบประชุม

(ก) ลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ ที่ทำให้บุคคลดังกล่าว มี คุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

(ข) เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ

(ค) ความเห็นของคณะกรรมการบริษัทในการเสนอให้มีการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว เป็นกรรมการ อิสระ

ในการผ่อนผันของคณะกรรมการบริษัทอาจกำหนดกรอบในการพิจารณาของคณะกรรมการ บริษัท เพื่อให้เป็นไปตามหลักในการทำหน้าที่ของกรรมการตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2551 ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของกรรมการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (duty of loyalty) และระมัดระวัง (duty of care) ที่กำหนดให้ คณะกรรมการบริษัทต้องตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัท ทั้งนี้แนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการบริษัทควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ประกอบด้วย

(ก) เหตุผลและความจำเป็นในการแต่งตั้งหรือต่อวาระกรรมการอิสระรายดังกล่าว (เช่น บริษัทมี ความจำเป็นที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเป็นพิเศษจากกรรมการรายดังกล่าว) และ

(ข) ลักษณะรายการที่เข้าข่ายดังต่อไปนี้

1. รายการที่บริษัทได้รับประโยชน์เป็นสำคัญ

2. รายการธุรกิจปกติที่เป็นเงื่อนไขทางการค้าทั่วไป และ

3. ขนาดรายการที่ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ ของ กรรมการอิสระ และไม่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของบริษัท หรือไม่ได้เกิดขึ้นสม่ำเสมอ/ ต่อเนื่อง

(ข) ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของกรรมการของบริษัท ผู้ถือหุ้นราย ใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เช่น การมีข้อตกลงใน shareholders agreement เกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการเพื่อเป็นตัวแทนและดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

(ข) ไม่ประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัท หรือ บริษัทย่อย หรือไม่เป็นหุ้นส่วนที่มีนัยในห้างหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมกรที่มีส่วนรวม บริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่รับเงินเดือนประจำ หรือถือหุ้นเกินร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทอื่น ซึ่งประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย

(ค) ไม่มีลักษณะอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถให้ความเห็นอย่างเป็นทางการเป็นอิสระเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท ทั้งนี้โดยทั่วไปการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระหมายความว่า การแสดงความคิดเห็นหรือรายงานตามภารกิจที่ได้มอบหมาย โดยไม่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือตำแหน่งหน้าที่และไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลใด รวมถึงไม่อยู่ภายใต้สถานการณ์ใดๆ ที่อาจบีบบังคับให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่าง ตรงไปตรงมา

ภายหลังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอิสระที่มีลักษณะเป็นไปตาม (ก) ถึง (ค) ข้างต้นแล้ว กรรมการอิสระอาจได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท โดยมีการตัดสินใจ ในรูปแบบขององค์คณะ (collective decision) ได้

2. คุณสมบัติเฉพาะ: กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติเฉพาะดังนี้

(ก) ไม่เป็นกรรมกรที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุม ของบริษัท

(ข) ไม่เป็นกรรมกรของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน เฉพาะที่เป็นบริษัทจดทะเบียน

(ค) มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในฐานะกรรมการตรวจสอบ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายโดยกรรมการตรวจสอบต้องสามารถใช้เวลาอย่างเพียงพอในการดำเนินงานของ คณะกรรมการตรวจสอบ

(ง) กรรมการตรวจสอบไม่ควรเป็นกรรมกรในบริษัทจดทะเบียนอื่นเกินกว่า 5 บริษัท เนื่องจากอาจมีผลให้การปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทใดบริษัทหนึ่งทำได้ไม่เต็มที่(แนวปฏิบัติที่ดี)

(จ) สมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบทุกรายไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบัญชีหรือการเงิน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบอาจขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านการบัญชีหรือการเงิน จากภายนอกได้ อย่างไรก็ตาม กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 รายต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชี หรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความเชื่อถือได้ของงบการเงิน และควรได้รับการ พัฒนาความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลกระทบต่อความเชื่อถือได้ของงบการเงิน ซึ่งจะมีผลให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(ฉ) กรรมการตรวจสอบควรได้รับการอบรมและเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และควรได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ตรวจสอบ (แนวปฏิบัติที่ดี)

ทั้งนี้คุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะที่ระบุข้างต้นส่วนใหญ่ เป็นคุณสมบัติที่กำหนดในหลักเกณฑ์ การอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ของสำนักงาน ก.ล.ด. และหลักเกณฑ์การเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้กรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบของบริษัทมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงเหมาะสมกับ ลักษณะเฉพาะของบริษัท คณะกรรมการบริษัทควรพิจารณาความเหมาะสมของการกำหนดคุณสมบัติของ "กรรมการอิสระ" ของบริษัทขึ้นเองและเปิดเผยในแบบ 56-1 และรายงานประจำปีโดยควรพิจารณากำหนดให้ เข้มงวดกว่า

ข้อกำหนดขั้นต่ำข้างต้น เช่น ในเรื่องสัดส่วนการถือหุ้นซึ่งเกณฑ์กำหนดห้ามกรรมการอิสระ และกรรมการตรวจสอบถือหุ้นในบริษัทเกินร้อยละ1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ในขณะที่ บริษัทขนาดใหญ่มีทุนจดทะเบียนมากอาจพิจารณากำหนดห้ามกรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบถือหุ้น เกินร้อยละ 0.5 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด เนื่องจากการถือหุ้นไม่ถึงร้อยละ 1 ก็อาจมีผลกระทบ ต่อการแสดงความเห็นอย่างอิสระของกรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบได้